

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ,
ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ
ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਪਾਵਾਲੀਆ ਜੇ. ਜੇ.

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

CWP ਨੰ. 22719 ਦਾ 2012

ਜੁਲਾਈ 28, 2014

ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961 (1976 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 19 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ) - ਐੱਸ. 2 (ਜੀ) ਅਤੇ 4 (3) (ii) - ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ - ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਇੰਤਕਾਲ, ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 1950 ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬੇਦਖਲੀ ਧਾਰਾ, ਇਹ ਸ਼ਮੀਲਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ - 1961 ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ, ਸ਼ਮੀਲਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ- ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਸੀ। 1961 ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ - ਬੇਦਖਲੀ ਧਾਰਾ - 1961 ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ - ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ' 1976 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 4(3) ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 1961 ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ - ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, 1961 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਵ 4.5.1961, ਬਿਨਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸ਼ਮੀਲਤ ਦੇਹ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਬਾਈਪੈਸੇਟ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਉਪਕਰ- ਹਵਾਲਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੂਰੀ ਧਾਰਾ 4 ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੁਕਾਵਟ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਿਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮਾਲਕੀਅਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1961, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਦਖਲੀ ਧਾਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ (ii)

12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸ਼ਮੀਲਤ ਦੇਹ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਅਤੇ ਉਪਕਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ, ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 1961 ਐਕਟ, i, e, 4 ਮਈ 1961 ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ, ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 1961 ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ,

(ਪੈਰਾ ੮)

ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 1961 ਦੇ ਐਕਟ 4 (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਦੀ ਸੋਧ, 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ, 19 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ, ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ,

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ 1976 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਣੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਨਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਧ ਦੇ ਪੂਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ 1961 ਐਕਟ, (ਪੈਰਾ 8) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 4 of 1961 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 1976 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 4 (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ 1961 ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ 1961 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂ 4,5,1961 ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਉਪਕਰਾਂ,

(ਪੈਰਾ 10)

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਸ.ਸ.ਦੀਨਾਰਪੁਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਰਜਿੰਦਰ ਗੋਇਲ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ, ਏ,ਜੀ, ਪੰਜਾਬ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਤੇ ਆਈ,ਪੀ,ਐਸ, ਮਾਂਗਟ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ,

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

(1) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਿਤੀ 30.5.2013 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਪਰੋਕਤ

ਦੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ 2012 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 22719 ਅਤੇ 2012 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 23015 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ:

ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਪਿੰਡ ਮਿਰਜ਼ਾਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ”, 1985 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 3182, 19.09.1988 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ, ਅਤੇ “ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪੰਗਲਤੂ ਬਨਾਮ” ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਕਰਾਅ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ”, 1995 ਦਾ CWPNo.18122, 19.02.2013 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(3)(ii) ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਮਾਨਯੋਗ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਜੇਕਰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਜੁੜੇ ਕੇਸ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ।"

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(2) ਦੋਵਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ , ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

- (i) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1985 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰ. 3182 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, 19.09.1988 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ **ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਪਿੰਡ ਮਿਰਜ਼ਾਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 1989** ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ , **PLJ 494** ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ ਸੀ। (vi) ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 1981 ਦਾ 2, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਮਿਰਜ਼ਾਪੁਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (2) ਤਹਿਤ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 156 ਵਿੱਚ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ 9 ਮਰਲੇ ਅਤੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 158 ਵਿੱਚ 3 ਕਨਾਲ 17 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੱਢਣ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ

ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ . ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਕਾਨ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) (ਵੀ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ

ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 156 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ 9 (ਨੌਂ) ਮਰਲੇ ਰਕਬੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਕੀ ਬਚੀ 3 ਕਨਾਲ 17 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹੀ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਪਵਾਦ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

9 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਰੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 9 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵੀ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਜ਼ਰੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਜ਼ਰੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 9 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸਬੰਧੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 3 ਕਨਾਲ 17 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) (vi) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“2(g)(vi)- “ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ” ਜਾਂ “ਚਰੰਦ” ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

.....
ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੀਤਵਾਰ, ਬਾਰਾ, ਖਾਦ ਦੇ ਟੋਏ ਜਾਂ ਘਰ ਜਾਂ ਕਾਟੇਜ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;”

ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ (vi) ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1981 ਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“(vi) ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਗੀਤਵਾਰ, ਬਾਰਾ, ਖਾਦ ਦੇ ਟੋਏ, ਘਰ ਜਾਂ ਕਾਟੇਜ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।”

1981 ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ (vi) ਨੂੰ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੋਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 12.2.1981 ਨੂੰ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ 4 ਤੋਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮਈ 1961 ਦਾ ਦਿਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ (vi) ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਸੋਧ ਪਿਛਾਖੜੀ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਧ ਐਕਟ (ਭਾਵ 1981) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਸੀ. ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

- (ii) ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪੰਗਲਟੂ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ" ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 19.2.2013 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 18122, 1995 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1981 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ 20 ਤੋਂ 25 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ "ਇਸ ਐਕਟ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961 ਅਤੇ 1981 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 2 ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮਕਾਨ 4.5.1961 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਵ 1961 ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) (vi) ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 1961 ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, 1961 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (vi) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

1976 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 19 ਦੇ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੰਬਾਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. 1976 PLJ ਪੰਨਾ 118 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) (vi) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬੇਦਖਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਘਰ ਆਦਿ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪੈਰੋਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ (vi) ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਐਕਟ 1976 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"(vi) ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੀਤਵਾਰ, ਬਾਰਾ, ਖਾਦ ਦੇ ਟੋਏ, ਇੱਕ ਘਰ ਜਾਂ

ਕਾਟੇਜ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 1981 ਦੇ ਇੱਕ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

(3) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਵ 2012 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 22719, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਹਨ, ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2-2 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 17.5.2012 (ਪੀ.1) ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ-ਕਮ-ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਰਨੌਲੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ 108 ਵਿੱਘੇ 12 ਬਿਸਵੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ 2.11.2012 (ਪੀ. 2) ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ 28.5.1959 ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਇਜਾਮਬੰਦੀ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 1950 ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ

ਸ਼ਮੀਲਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) ਐਕਟ 961 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, CWPNo.23015 of 2012, **ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ**, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 2012 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 22719 ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਕੀ ਮੂਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ 1961 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11.

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 1976 ਦਾ ਸੋਧ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੋਧ ਐਕਟ ਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 1976 ਦਾ 19 ਅਤੇ 1961 ਦਾ ਪੈਰੋਟ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਧ ਸਾਰਥਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 1976 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਤੀ 29.1.1975 ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੇਲੇ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ

ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 1976 ਦੇ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਨੰ.7-ਪੀ.ਐਲ.ਏ. ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਐਕਟ, 1976 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ **ਸ਼ਿਅਾਮ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਐਲ)।**

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਸਮੇਤ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਸੀ, ਭਾਵ 4.5.1961 ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ। ਜੋ ਕਿ, 1961 ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961 ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ-ਸੋਧਾਂ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਪਾਵਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ 29.1.1975 ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਕਟ 1961 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ।

(1) ਏਆਈਆਰ 2001 ਐਸਸੀ 2471

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ 1961 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ 1976 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ।

(5) ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਅਰਨੋਲੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 1981 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (vi) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੀਤਵਾਰ, ਬਾਰਾ, ਖਾਦ ਦੇ ਟੋਏ, ਘਰ ਜਾਂ ਕਾਟੇਜ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦਾ **ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ** ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇੱਕ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1976 ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਜੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (vi) ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਲਈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਲਈ ਸਮਾਨ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘਰ ਜਾਂ ਕਾਟੇਜ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਗੀਤਵਾਰ, ਬਾਰਾ, ਖਾਦ ਦੇ ਟੋਏ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ **ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।**

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਭਾਵ **ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪੰਗਲੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਖੁੰਝ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। , ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਗਿੱਟਵਾਰ, ਬਾਰਾ, ਖਾਦ ਦੇ ਟੋਏ, ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਕਾਟੇਜ ਉਦਯੋਗ ਬਾਰੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

(6) ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1976 ਦੀ ਸੋਧ ਜਾਂ 1961 ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ।

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ, ਜੋ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(3) (ii) ਹੈ। 1961, ਜੋ 1976 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 19 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

4. ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮਾਲਕੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ।-

(1)** ** ** **

(2) ** ** ** **

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

(i) ** ** ** **

(11) ਸ਼ਮੀਲਤ ਦੇਹ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ [ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ] ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਅਤੇ ਉਪਕਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੁਆਰਾ; ” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

1976 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 1961 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

“(ii) ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਅਤੇ ਉਪਕਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ;

1961 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਦੀ ਸੋਧ 1976 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 19 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“3. 1961 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 18 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਸੋਧ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3), ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ, “ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ” ਅਤੇ “ਬਿਨਾਂ ਭੁਗਤਾਨ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ

ਵਿਚਕਾਰ, ਸ਼ਬਦ “ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ” ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।”

(7) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 1976 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 29.1.1975 ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ-ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961 ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ (ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ) ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਹਾਈ ਪਾਵਰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। 23.8.2013 ਦੇ ਆਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

(8) ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

1. ** ** ** **

(2) ਦੇਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ-

2.1 to 2.4 ** **

2.5 . ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (v) ਅਤੇ (vi) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪਵਾਦ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (v) ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (vi) ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਗਿਣਵਾਰ, ਬਾਰਾ ਖਾਦ ਦੇ ਟੋਏ, ਘਰ ਜਾਂ ਝੋਪੜੀ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਦਯੋਗ ਜੋ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

2.6 *****

(3) ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਲਈ ਗਠਿਤ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਪ ਧਾਰਾ (3), ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਿਚਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ 12 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ “**ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੇਲੇ**” ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਨਿਵਾਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਖਾਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

(4) ਡ 9. **

**

**